Vero-osasto
Erityisasiantuntija Upi Talsi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Kirjallinen asiantuntijalausunto; U-kirjelmä U 59/2023 vp sekä U-jatkokirjelmä UJ 17/2026 vp valtiovarainvaliokunnan verojaostossa 15.10.2026

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiettyjä kalastustuotteita koskevien unionin autonomisten tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista vuosina 2024–2026 (unionin autonomiset tariffikiintiöt; kalastustuotteet)

Alkuperäinen ehdotus (U 59/2023 vp)

Euroopan komission asetusehdotuksen (COM(2023) 496 final) tarkoituksena on unionin tariffikiintiöjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti turvata jalostusteollisuudessa käytettävien tullinalaisten raaka-aineiden maahantuonti EU:n ulkopuolelta tullitta tai alennetuin tullein silloin, kun niiden tuotanto unionissa ei ole riittävää.

Neuvoston asetuksella (EU) 2020/1706 avattiin tiettyjä kalastustuotteita koskevat unionin kiintiöt kaudeksi 2021–2023. Koska kyseisen asetuksen soveltamisaika päättyi 31.12.2023, oli annettava uusi asetus, jossa säädetään kiintiöistä vuosiksi 2024–2025.

EU:lla on yksinomainen toimivalta kauppapolitiikan ja tullilainsäädännön alalla. Asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, ja sitä on sovellettu 1.1.2024 alkaen. Ehdotuksen liitteessä luetellut tariffikiintiöt ovat kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden maahantuojien käytettävissä.

Säädösehdotukseen liittyvässä rahoitusselvityksessä todetaan, että tullien poistamisella tai alentamisella on rahoitusvaikutuksia Euroopan unionin tuloihin. Jäsenvaltiot saavat pitää 25 prosenttia tulleista kantopalkkiona. Suomen osalta vaikutukset määräytyisivät sen mukaan, kuinka paljon kyseistä tuotetta tuodaan EU:n ulkopuolelta Suomeen.

Asia valmisteltiin valtiovarainministeriössä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Myös Tulliin on oltu valmisteluvaiheessa yhteydessä. Asia koordinoitiin valtioneuvostossa EU17 (kalastus) -jaostossa laajan kokoonpanon kirjallisessa menettelyssä 13.10.2023. EU:n neuvostossa asia käsiteltiin

kalastuspolitiikan työryhmässä. Lopulta asetuksen voimassaoloaikaa päätettiin pidentää kahdesta kolmeen vuoteen, eli vuoden 2026 loppuun.

Vuoden jatkoaika (UJ 17/2026 vp)

Komissio esitteli 17.9.2026 EU:n neuvoston kalastuspolitiikan työryhmässä ehdotuksen kalatuotteita koskevien autonomisten tariffikiintiöiden (ATQ) jatkamisesta edelleen yhdellä vuodella, eli vuoden 2027 loppuun (COM(2026) 447 final). Asetukseen ei esitetty muita muutoksia kuin sen voimassaolon päättymispäivää koskeva muutos.

Tavoitteena on varmistaa nykyisen järjestelmän jatkuvuus ja ennakoitavuus samalla, kun komissio saattaa päätökseen arvioinnin kalastuksen kestävyyskriteerien sisällyttämisestä järjestelmään. Kestävyyskriteerejä koskeva komission ehdotus on tarkoitus antaa vuoden 2027 ensimmäisellä neljänneksellä.

Tavoitteena on edistää eurooppalaisen kalanjalostusteollisuuden kilpailukykyä samalla varmistaen, että kestävän kalastuksen vaatimuksia noudatetaan.

Alkuperäisen ehdotuksen (EU) 2023/2720 osalta valtioneuvosto on katsonut, että ehdotus on hyväksyttävissä (U 59/2023 vp). Tavoitteena on turvata kotimaisen kalanjalostusteollisuuden raaka-aineen saatavuus tasapuolisin mahdollisuuksin muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa, huomioiden myös Norjan kanssa käytävät neuvottelut. Myös muutosehdotus (vuoden jatkoaika) olisi hyväksyttävissä.

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Myös Tulliin on oltu valmisteluvaiheessa yhteydessä. Asia on koordinoitu valtioneuvostossa EU17 (kalastus) -jaostossa laajan kokoonpanon kirjallisessa menettelyssä 7.-8.10.2026.